

27.2.2013

Dnro YM 57/ 2013 / TS

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO SOIDENSUOJELUN TÄYDENNYSOHJELMAN LAATIMISESTA JA YMPÄRISTÖSELOSTUKSESTA

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. esittää lausuntonaan soidensuojelun täydennysohjelman laatimisesta ja ympäristöselostuksesta seuraavaa:

1. Taustaa

Ympäristöministeriön asettama työryhmä valmistelee soidensuojelun täydennysohjelmaa. Valmistelu perustuu hallitusohjelmaan sekä valtioneuvoston periaatepäätökseen soiden ja turvemaiden kestävästä käytöstä ja suojelusta. Suojeluohjelmaan sisällytetään luonnonarvoiltaan valtakunnallisesti merkittävät suot. Suojeluohjelman hyväksyy valtioneuvosto.

Osana ohjelman valmistelua tehdään ns. SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi, jossa selvitetään ohjelman ja sen vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset ja laaditaan ympäristöselostus. Arvioinnin toteuttamisesta vastaa ympäristöministeriö.

2. Lausunto

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. lausuu valmisteilla olevasta soidensuojelun täydennysohjelmasta ja SOVA-lain mukaisesta ympäristöselostuksesta seuraavaa:

- Maanomistajien oikeusturvan kannalta on tärkeää, että luonnonsuojeluohjelmassa mainitaan riittävällä tarkkuudella ohjelman tavoitteet ja suojelukohteiden valintaperusteet.
- Suojeluohjelmaan tulee sisällyttää ainoastaan luonnonarvoiltaan valtakunnallisesti merkittävät suot.
- Suojelukohteiden sijainti ja rajaukset on osoitettava kartoin.
- Suojeluohjelmaan on liitettävä selvitys ohjelman taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista.
- Alueiden valinnassa on otettava huomioon jo olemassa olevat suojelualueet ja niiden uudet rajaustarpeet.

- Kivennäismailla ja talousmetsäisillä korvilla sekä soiden vesitaloutta turvattaessa tulee noudattaa erityistä tarkkuutta rajausten suhteen (tarkkuutta noudatettava myös muilla ohjelmaan kuuluvilla alueilla).
- Rajauskysymykset - koskien erityisesti kivennäismaita ja vesitalouden järjestämistä - tulee tehdä siten, ettei maanomistajan omaisuudensuojaa loukata.
- Soiden ennallistamisessa (talousmetsistä soiksi) tulee ensisijaisesti noudattaa maanomistajalähtöisyyttä ja vapaaehtoisuutta.
- Ns. ”pakkosuojelun” sekä soiden ennallistamisen tulisi kohdistua ensisijaisesti valtion omistamiin maa-alueisiin.
- Esim. maa- ja metsätalouteen sekä muuhun maankäyttöön liittyvät toimenpiderajoitukset koskevat LSL:n mukaan ainoastaan suojelukohteiden rajausten sisällä olevia alueita. Rajausten ulkopuolella tulee voida harjoittaa normaalisti elinkeinotoimintaa, vaikka sillä olisi vaikutuksia suojelualueelle.
- Ns. vanhat suojeluohjelmat ja Natura 2000 –ohjelma tulee toteuttaa ja suojelualueet korvata maanomistajille ennen uuden soidensuojeluohjelman laatimista.
- Vanha soidensuojeluohjelma ja muut suojellut suoalueet tulee käydä läpi ja lakkauttaa suojelu niillä soilla, jotka eivät täytä enää suojelun kriteereitä.
- YM:n tulee LSL:n mukaisesti luopua luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta siltä osin, kun alueen luonnonarvot ovat olennaisesti vähentyneet (edellyttäen, että suojelun tarkoitus ei merkittävästi vaarannu) tai jos ohjelma estää tärkeän yleisen edun kannalta välttämättömän hankkeen toteuttamisen.
- Suojelusta aiheutuvat korvaukset on suoritettava täyden korvauksen periaatteen mukaan ja tutkittava, milloin on edellytyksiä turpeen korvaamiselle. turpeen korvaamista koskevat periaatteet tulee selvittää jo suojeluohjelmaa käynnistettäessä ja suojeluohjelman rahoitusta kartoitettaessa.
- Valtion maaomaisuutta tulee käyttää suojeluohjelmassa vaihtomaana.
- Suojeluohjelma on toteutettava ensisijaisesti vapaaehtoisin keinoin (LSL:n lähtökohta). Metson periaatteita tulee noudattaa: ensisijaisesti vapaaehtoisuus, aina täydenkorvauksen periaate, usein myös omistajalähtöisyys.
- Metsästyksen tulee pääsääntöisesti olla sallittua soidensuojelualueella (yksityisillä suojelualueilla maanomistajan ratkaistavissa). Kuten suotyöryhmässä on todettu, ”metsästys ei yleensä vaaranna soidensuojeluohjelman tarkoitusta”
- Suojeluohjelma tulee laatia avoimena ja läpinäkyvänä prosessina, jossa otetaan huomioon ympäristönäkökohtien lisäksi myös kestävän kehityksen kolme muuta ulottuvuutta eli taloudelliset, kulttuuriset ja sosiaaliset seikat.
- Suojeluohjelman puitteissa tulee tehdä selvitys suojelun välittömistä ja välillisistä taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista
- Maastokartoituksista on ilmoitettava maanomistajalle hyvissä ajoin ennen maastokäyntiä.
- Suojeluohjelman rahoitus tulee varmistaa hyvissä ajoin ohjelmaa valmisteltaessa.

Helsingissä helmikuun 27. päivänä 2013

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Juha Marttila
Puheenjohtaja

Tommi Siivonen
Lakimies